



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı: 16415
Tarih: 11.02.2026

10/3761

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Şubat 2023 depremlerinin ardından Malatya ili Doğanşehir ilçesi Kurucaova Mahallesinde afetzedeler için yapılması planlanan kalıcı konutların yer seçimine ilişkin süreçte; resmi zemin ve temel etüt raporlarında, Devlet Su İşleri taşkın risk görüşlerinde, akademik jeomorfoloji çalışmalarında, Malatya 3. İdare Mahkemesi'nin 2025/76 esas sayılı dosyasına sunulan bilirkişi ve ek bilirkişi raporlarında ciddi teknik ve çevresel risk tespitleri yer almasına rağmen aynı alan üzerinde yapılaşma ısrarının sürdürülmesinin nedenlerinin ortaya çıkarılması, yer seçimi sürecinde bilimsel ve teknik görüşlerin karar mekanizmalarına nasıl yansıtıldığına incelenmesi, kamu yararı ve afet güvenliği ölçütleri yönünden idari sürecin denetlenmesi, ortaya çıkan sosyal gerilim ve hak ihlali iddialarının araştırılması ve benzer riskli yer seçimlerinin ülke genelinde tekrarlanmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Malatya ili Doğanşehir ilçesi Kurucaova Mahallesiinde 129 ada 1 parsel, 125 ada 121 parsel, 125 ada 225 parsel, 121 ada 1 parsel ve 126 ada 1 parselleri kapsayan alan için Haziran 2024 tarihli Zemin ve Temel Etüt Raporunda; zeminin ZD sınıfında olduğu, yeraltı su seviyesinin yaklaşık 1,5 metre düzeyinde bulunduğu, suya doymun kumlu ve çakıllı zemin yapısı nedeniyle ani oturma riski olduğu, taşıma gücü zafiyeti bulunduğu, sıvılaşma tehlikesi görüldüğü ve alanın yapılaşma açısından sakıncalı bulunduğu teknik olarak kayıt altına alınmıştır. Jeofizik ölçümlerde Vs30 değerlerinin düşük olduğu ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği 2018'e göre zemin davranışının olumsuz sınıfta yer aldığı belirtilmiştir. Bu teknik veriler; zemin sınıfı, sıvılaşma, taşıma gücü yetersizliği, yüksek yeraltı suyu ve alüvyal zemin özelliklerinin birlikte bulunduğunu göstermektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na gönderilen Sayı: E-69321465-305.03.02-10303228, tarih: 27.08.2024 sayılı resmi yazıda da aynı parsellere ilişkin zemin etüt sonuçlarına dayanılarak zeminin ZD sınıfında olduğu, yeraltı su seviyesinin yaklaşık 1,5 metre olduğu, sıvılaşma riski bulunduğu, taşıma kapasitesinin yeterli olmadığı ve alanın yapılaşma için sakıncalı görüldüğü ifade edilmiştir. Teknik raporlarda sakınca tespiti bulunmasına rağmen yer seçimi sürecinin aynı alan üzerinden sürdürülmesi, teknik risk analizleri ile idari kararlar arasında kurumsal tutarlılık bulunup bulunmadığının araştırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Devlet Su İşleri tarafından verilen Sayı: E-69250422-754-5130725, tarih: 21.10.2024 sayılı görüş yazısında ise planlanan konut alanı içinde ve çevresinde birden fazla dere kolu bulunduğu, düzensiz akış rejimine sahip bu derelerin taşkın riski doğurabileceği, yapılaşma öncesinde üst havza tedbirleri alınması, hidrolik etüt raporları hazırlanması, dere ıslahı ve taşkın kontrol tesislerinin tamamlanması gerektiği, yeterli dere mesafesi bırakılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Aşırı yağış ve iklim değişikliğine bağlı rejim kaymalarının taşkın riskini artırdığı vurgulanmıştır. Bu bulgular alanın hidrolojik açıdan dere yayılımı ve taşkın tehlikesi altında bulunduğunu göstermektedir.

Akademik literatürde yayımlanan jeomorfoloji çalışmalarında Kurucaova havzasının alüvyal karakterde olduğu, tektonik olarak aktif bir kuşakta yer aldığı, havza tabanı yerleşimlerinin sel, taşkın ve kütle hareketleri bakımından yüksek risk içerdiği bilimsel olarak ortaya konulmuştur. Bölgenin geçmişte de sel ve deprem nedeniyle birden fazla kez ağır hasar gördüğü, yerleşim alanlarının tekrar tekrar yeniden inşa edildiği bilgisi bilimsel çalışmalara ve dava dosyalarına yansımıştır. Kamuoyuna yansıyan değerlendirmelerde bazı yer bilimcilerin, aralarında Prof. Dr. Naci Görür'ün de bulunduğu uzmanların bölgedeki zemin ve yer seçimi konusunda ihtiyatlı olunması yönünde uyarılarda bulunduğu da ifade edilmektedir.

Dava dosyalarına ve yerel başvurulara yansıyan beyanlarda, Kurucaova Mahallesiinde geçmiş dönemlerde de afet sonrası inşa edilen deprem konutlarının bulunduğu, bu yapıların sonraki depremlerde yıkıldığı ya da ağır hasar aldığı, aynı bölgede daha önce yapılan afet konutlarının yıkım geçmişi bulunduğu belirtilmektedir. Geçmişteki yer seçimi tercihlerinin yarattığı yıkım sonuçları ortadayken benzer nitelikteki alanlarda yeniden toplu afet konutu planlanmasının hangi teknik ve idari gerekçelere dayandığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Yerel

beyanlara ve dosyalara yansıyan anlatımlarda, önceki deprem sonrasında bölgede inşa edilen afet konutlarında üç kata kadar yapılaşmaya izin verildiği, en ağır yıkım ve hasarın iki kat yerine üç kat olarak inşa edilen yapılarda görüldüğünün ifade edildiği anlaşılmaktadır. Bu iddialar doğru ise, zemin özellikleri ve taşıma kapasitesi sınırlı olduğu belirtilen bir bölgede kat izni ve yapı yüksekliği kararlarının hangi mühendislik verilerine göre belirlendiğinin de araştırılması zorunludur.

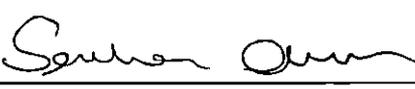
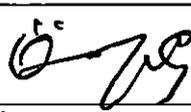
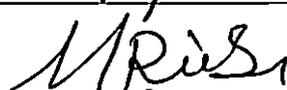
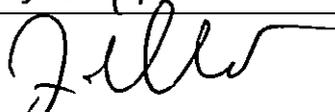
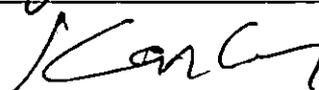
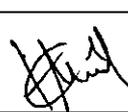
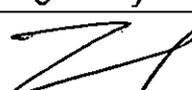
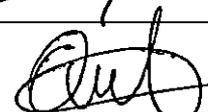
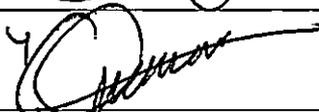
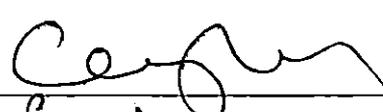
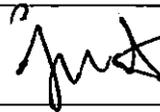
Malatya 3. İdare Mahkemesi'nin 2025/76 esas sayılı dosyasında açılan davada; söz konusu alanın jeolojik ve jeoteknik uygunluğu, tarım arazisi niteliği, dere yatağı etkisi, alternatif alan bulunup bulunmadığı ve şehircilik ilkeleri yönünden değerlendirmeler yapılmış; idari işlemin gerekçesi, kamu yararı ölçütü ve yer seçimi kararının dayandığı teknik verilerin yeterliliği tartışma konusu olmuştur. Yer seçimi komisyonlarının hangi bilimsel karşılaştırma ve değerlendirme yöntemiyle karar verdiği, alternatif ve daha güvenli alanların neden tercih edilmediği hususları ise kamuoyuna açık ve denetlenebilir biçimde ortaya konulmuş değildir.

Bölge halkının beyanlarına göre söz konusu alan yüksek verimli tarım toprağı niteliği taşımakta olup dere yatağı karakteri nedeniyle ürün veriminin yüksek olduğu belirtilmektedir. Tarım arazilerinin korunmasına ilişkin mevzuat ve gıda güvenliği politikaları bakımından da bu alanların yapılaşmaya açılmasının ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

Yer seçimi sürecinin sosyal sonuçları da bulunduğu görülmektedir. Mahallede TOKİ konut alanı nedeniyle 8 Ağustos 2024 tarihinde ciddi tartışmalar ve toplumsal olaylar yaşandığı, kararın mahallenin demografik yapısı bağlamında gerilim yarattığı yönünde beyanlar bulunmaktadır. 2 Kasım 2024 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının Malatya ziyareti sırasında Kurucaova Mahallesinden bazı yurttaşların kente girişine izin verilmediği ve bakana ulaşmamaları için idari ve kolluk tedbirleri uygulandığı yönünde iddialar kamuoyuna yansımıştır. Mahalle sakinlerinin valiyi ve siyasi parti temsilcilerini bölgeye davet etmelerine rağmen geri dönüş alamadıklarına ilişkin beyanlar da mevcuttur. Bu iddiaların doğru olup olmadığının, kamu otoritelerinin eşitlik, katılım ve başvuru hakkı ilkelerine uygun davranıp davranmadığının araştırılması gerekmektedir.

Ayrıca dava sürecine ilişkin olarak kamuoyuna ve başvurulara yansıyan iddialarda, söz konusu yer seçimi işlemine karşı açılan davada yürütmenin durdurulması yönünde karar veren mahkeme heyetinde daha sonra değişiklik yapıldığı ileri sürülmektedir. Yargı süreçlerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hukuk devletinin temel güvencelerinden olduğundan, heyet değişikliklerinin tarihleri, gerekçeleri ve usulleri ile bu değişikliklerin olağan yargısal işleyiş kapsamında gerçekleşip gerçekleşmediğinin de açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Afet sonrası kalıcı konut politikalarının temel amacı yurttaşları yeni risk alanlarına taşımak değil, güvenli ve sürdürülebilir yaşam alanları kurmaktır. Teknik raporlarda sakıncalı olduğu belirtilen alanlarda yapılaşma ısrarı, mühendislik ve taşkın kontrol önlemleri tamamlanmadan konut üretimine yönelmesi, riskli alanlara yeniden yerleşim döngüsü yaratılması ve kamu kaynaklarıyla yapılan yatırımların yeniden yıkım riskiyle karşı karşıya kalması ihtimali ciddi bir kamu politikası sorunu doğurmaktadır. Kamu kaynaklarının korunması ve afet riskinin gerçekten azaltılması için yer seçimi süreçlerinin bilimsel, şeffaf ve denetlenebilir olup olmadığının Meclis tarafından araştırılması gerekmektedir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	